

ISSA – Škola autonomije Izveštaj o radu za 2025. godinu

Sažetak

ISSA je u 2025. godini održala kontinuitet razvoja raznih edukativnih programa na otoku Visu, kao i van otoka, uz gostovanja "Škole autonomije" diljem Europe.

Tijekom godine, ISSA je organizirala niz događanja i programa: u veljači, u sklopu EU projekta S+T+ARTS 4 Water II u suradnji sa Drugim Morem iz Rijeke, provedena je višednevna praktična radionica finalizacije cirkularnog vodnog sustava koji kombinira tradicionalnu baštinu (gustirna) i moderne tehnologije (pumpa, solarna energija).

U ožujku, članovi i članice udruge gostovali su u Lisabonu gdje su u kulturnom centru Cultugest predstavili rad "Škole autonomije" i razgovarali sa zainteresiranom publikom.

Isti mjesec, ISSA je, od ukupno 401 projekata diljem Europe, nominirana među 34 projekta za europsku nagradu za društvene inovacije "SozialMarie".

U svibnju, ISSA je održala višednevnu radionicu pod nazivom "Radio Frida" na kulturnom i umjetničkom festivalu Wiener Festwochen u "Beču".

U kolovozu, "Škola autonomije" organizirala je projekciju dokumentarnog filma "Fiume o Morte!" u Komiži uz gostovanje redatelja Igora Bezinovića i razgovor s publikom.

Isti mjesec, u okviru interdisciplinarnog programa "Skriveni grad", Srećko Horvat je održao predavanje "Priroda i društvo".

Krajem ljeta održana je radionica "Spore fotografije" s Nadjom Tobias, Dorom Đurkesac i Isabelle Goossens iz Plantago kolektiva i Elvisom Halilovićem iz ONDU.

U listopadu, od 21-25. 10. 2025. održana je "Oktobarska škola" na temu "Nove vizije institucija" u partnerstvu s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu i Museum of Commons - mrežom muzeja i kulturnih institucija L'Internationale. Uz oko 150 participanata iz cijelog svijeta koji su na otoku boravili oko tjedan dana, održano je niz predavanja, radionica i javnih događaja.

Istovremeno, tijekom cijele godine, nastavljeni su radovi na infrastrukturnim projektima udruge, izvedeno je solarno napajanje "Škole autonomije" kao i kružni i održivi vodni sistem, veći dio kazališta u prirodi na terenu u najmu udruge izgrađen je prirodnim materijalima i održani su prvi javni događaji u njemu, završena je rekonstrukcija suhozida i izgradnja kamenog komina u budućoj kuhinji.

Aktivnosti

Kroz čitavu godinu, ISSA - škola autonomije provodila je aktivnosti kako na polju održive gradnje i održivog razvoja, tako i na polju razvoja alternativnih modela obrazovanja kroz različite formate - radionice, književne večeri, predavanja, filmske projekcije, vođene ture, istraživanje, itd. Uz programe i razvoj udruge na samom otoku Visu, održano je i niz javnih događaja diljem Europe (Girona, Lisabon, Beč...) koji su pridonijeli vidljivosti udruge i van lokalnih okvira. Također, nastavljena je plodna suradnja s lokalnom zajednicom, prije svega gradom Komiža.

Infrastruktura

Uz niz radnih akcija i uz suradnju s partnerima i ekspertima iz oblasti održive gradnje i održivog razvoja, godina 2025. donijela je vidljiv pomak u izgradnji infrastrukture i restauraciji i izgradnji suhozida i pristava. Postojeća infrastruktura nadopunjena je uspostavljanjem solarnog sistema sa 8 solarnih panela i provedbom struje u renoviranoj kamenoj kući i na terenu koji služe za aktivnosti udruge.

U suradnji sa ZMAG-om i Drugim morem, kroz EU projekt S+T+ARTS 4 Water II, dovršen je cirkularni vodni sistem koji prikuplja vodu kroz obnovljenu gustirnu te kroz prototip "skupljača oblaka" kroz kondenzaciju vode, te potom, uz pomoć solarne energije i pumpe, opskrbljava "Školu autonomije" vodom. U sklopu projekta dovršen je i kompostni WC i tuš, a sva odvodna voda se filtrira i na kraju reciklira, tj. koristi za poljoprivredu.

Detaljni opis u narednom tekstu pod sekcijom "Program".

Nastavljen je i rad na drvenoj terasi ispred "Škole", a započet rad na kazalištu koristeći postojeće pristave i slijedeći principe održive gradnje, dovršen auditorij uz obnovu suhozida i drvene klupe, te gotovo dovršena izgradnja drvena pozornica. Krajem listopada, u tom prostoru održani su prvi javni programi.

Uz renoviranu kamenu kuću koju udruga polako pretvara u otočnu biblioteku, započeti su i završeni radovi rekonstrukcije suhozida i izgradnja kamenog komina koji će biti u funkciji u budućoj kuhinji "škole" i olakšati boravak volonterima i članovima i članicama udruge.

Tijekom godine članovi/ce ISSA, uz pomoć brojnih volontera, očistili su velik dio terena koji je u najmu udruge, te ga mapirali za buduće aktivnosti.

Program

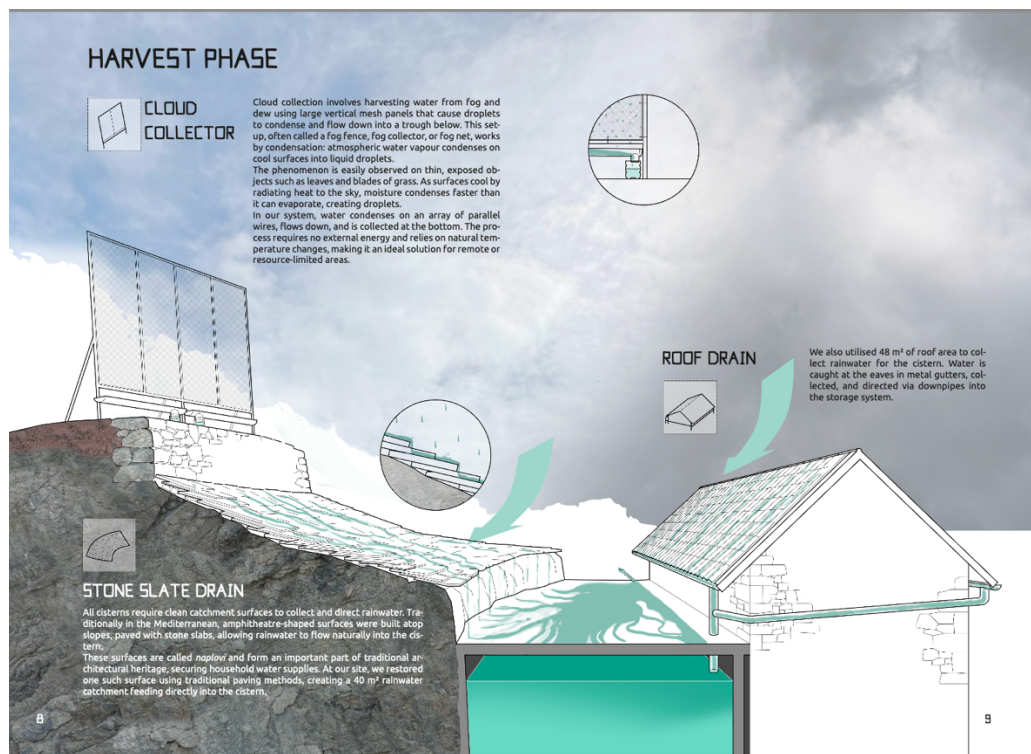
Programske aktivnosti ISSA-e održavane su tijekom cijele godine na otoku Visu, i van njega.

Radionica "Održivi i kružni vodni sustav" (veljača)

U sklopu EU projekta S+T+ARTS 4 Water II u suradnji sa Drugim Morem iz Rijeke, provedena je višednevna praktična radionica finalizacije cirkularnog vodnog sustava koji kombinira tradicionalnu baštinu (gustirna) i moderne tehnologije (pumpa, solarna energija). Na lokaciji "Škole autonomije" izvedeni su sljedeći elementi:

- „hvatači oblaka“ za skupljanje vodene pare,
- nova monolitna vanjska kuhinja s integriranim sustavom za filtriranje i distribuciju vode,
- solarni tuševi,
- kompostni WC,
- izgrađeni sustav za pročišćavanje otpadnih voda
- dodatni sustav spremnika od 5 000 l za kišnicu.

Čista voda iz sustava pročišćavača u konačnici će se koristiti za navodnjavanje mediteranskog šumskog vrta. Svi sustavi dizajnirani su da budu funkcionalni i učinkoviti, a istovremeno služe kao umjetničke i komunikativne instalacije.

Vrhunac projekta bilo je stvaranje "Vodene simfonije", u kojoj je održivi sustav upravljanja vodama povezan sa zvučnim mikrosenzorima. Ovi senzori bilježe vjetar, protok vode, struje zraka, temperaturne razlike i druge parametre, pretvarajući ih u ambijentalne zvučne krajolike putem posebno dizajniranog softvera.

Javni događaj i prezentacija "Škole autonomije" u Lisabonu (ožujak)

26 ožujka 2025., članovi i članice udruge gostovali su u Lisabonu gdje su u kulturnom centru Cultugest predstavili rad "Škole autonomije" i razgovarali sa brojnom zainteresiranom publikom.

Nominacija za nagradu "SozialMarie" (ožujak)

Od ukupno 401 projekata diljem Europe, ISSA - Škola autonomije nominirana među 34 projekta za europsku nagradu za društvene inovacije "SozialMarie".

Radionica "Radio Frida" (svibanj)

U sklopu jednog od najvećih europskih kazališnih i kulturnih festivala Wiener Festwochen, udruga je organizirala višednevnu radionicu piratske radio stanice za 20-ak polaznika u bečkom

Funkhausu. Kroz teorijski, istraživački i eksperimentalni rad, polaznice i polaznici upoznali su se s poviješću radija i suvremenim tehnologijama. Zajedno s polaznicima dalje se razvijao istraživački rad na piratskoj radio tehnologiji započet i razvijan kroz niz radionica na otoku Visu.

Radionica spore fotografije (rujan)

Suradnja s Dorom Đukesac, Isabelle Goossens i Nadjom Tobias iz kolektiva Plantago te Elvisom Halilovićem iz ONDU: istraživanje otoka kroz kromatografiju, fotografiju na mokrim pločama, cijanotipiju, biljno toniranje i biljne razvijače. Trodnevna radionica, održana od 19-21. rujna 2025., osmišljena je kao praktično istraživanje povijesnih fotografskih tehnika koristeći lokalne biljke i tlo kao temu i materijal. Kroz izravan kontakt s krajolikom otoka Visa, sudionici su razvili dublju svijest o suptilnim sustavima i otpornosti prirodnog svijeta. Kroz kreativno eksperimentiranje sudionici i sudionice svih dobi učili su od prirode, otoka i fotografije. Program je bio prilično posjećen od strane lokalne zajednice i ostavio trag, u obliku fotografskog eksperimentiranja i dokumentacije, te će se razvijati i dalje kroz aktivnosti udruge.

Projekcija filma "Fiume o Morte!" i gostovanje redatelja (kolovoz)

U suradnji s komiškim kinom i Kinom Mediteran, održana je prva viška projekcija nagrađivanog filma i najgledanijeg hrvatskog dokumentarca "Fiume o Morte!". Film je predstavio redatelj Igor Bezinović, a kasnije se pridružio publici u razgovoru, uz brojna pitanja i dupkom puno kino.

Predavanje "Priroda i društvo" (kolovoz)

U okviru interdisciplinarnog programa "Skriveni grad", Srećko Horvat je održao predavanje "Priroda i društvo" u Sinova dolca pri "Školi autonomije". Program Skriveni grad kombinira urbanizam, arhitekturu i audiovizualne medije, a predavanja obuhvaćaju različite, manje poznate teme vezane uz spomeničku baštinu, otkrivajući kako čitanje prošlosti oblikuje sadašnjost i postavlja svjetonazorske temelje za moguće budućnosti te o spomenicima kao načinu obilježavanja događaja i definiranja javnog prostora. Voditelji programa su Igor Bezinović i Sunčica Fradelić.

Simpozij: ISSA 2025: "Oktobarska škola: Nove vizije institucija" (listopad)

U listopadu, od 21-25. 10. 2025., u partnerstvu s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu i Museum of Commons - mrežom muzeja i kulturnih institucija L'Internationale, održan je godišnji simpozij "Škole autonomije" na temu "Novih vizija institucija".

U programu je učestvovalo oko 150 ljudi iz barem 20-ak država (Hrvatska, Palestina, SAD, Srbija, Kolumbija Meksiko, Australija, Njemačka, Nizozemska, Malta, Rumunjska, Kosovo, Grčka, UK, Austrija, Slovenija, Italija, Japan...). Program se sastojao od niz javnih događaja, predavanja, radionica, razgovora. Središnja predavanja održali su Adania Shibli, Kristin Ross, i Martin Pogačar, dok su ostali gosti i sugovornici bili Robert Perišić, Saša Savanović, Zdenka Badovinac, Marko Pogačar, Srećko Horvat, Bojana Piškur, Kevin Kenjar, te mnogi drugi.

Održano je pet radionica: "suhozid" s Igorom Mataićem, "piratski radio" sa Selenom Savić i Gordanom Savičićem, "oblik komune" s Kristin Ross, "obrazovanje pod okupacijom" s Adanijom Shibli, te "Naan Aligned kuhanje" s Kevinom Kenjarom. Niz programa održano kako podno brda Hum pri "Školi autonomije", tako i u Komiži, u kulturnom centru Vitić, u Bašti, u Spomen domu i u kinu.

Po prvi puta održan je i niz samoorganiziranih sesija koje su sezale od društvenih tema, preko komiškog jezika, sve do Capoeire i dječje zabave na komiškom "Škoru". Također, ostvarena je uspješna suradnja s lokalnom zajednicom (Grad Komiža, Nautički centar, Turistička zajednica Komiže), te Pirkotovom Lulom koja je služila kao neformalni centar tokom tjedan dana događanja.

Članstvo

Udruga je 2025. godinu završila sa 10 članova, nisu primljeni novi članovi od zadnjeg proširenja članstva.

Financijski pregled

U 2025. godini ISSA je primila donaciju od Stiftung Convivial iz Njemačke koja je posvećena misli Ivana Illich kao i naknadu za izvedbu radionice na Wiener Festwochen.

Sredstva koja je udruga tokom 2024. godine potrošila bila su namijenjena za operativne troškove udruge (47%), programske troškove (43%) te infrastrukturne radove, nabavu materijala, oruđa i opreme za rad na terenu (10%).

Sve aktivnosti koje je udruga ISSA organizirala bile su besplatne, kako za otočane/ke tako i za druge sudionike/ce.

Strategija djelovanja za 2026. godinu

Članovi udruge ISSA usvojili su strategiju razvoja i djelovanja koju je predložio predsjedavajući. Ova strategija podrazumijeva:

- Fokus na izgradnju i jačanje interne infrastrukture i organizacije
- Dovršetak postojećih projekata: kuhinja, kazalište i terasa
- Mapiranje digitalne infrastrukture i redizajn web-stranice
- Mapiranje i zoniranje za "šumski vrt" i radionice uz tu temu
- Nastavak projekta "piratski radio"
- Izdavaštvo i ISSA Voice
- Razvoj knjižnice "Škole autonomije"
- Prikupljanje sredstava za optimalno djelovanje udruge, poticanje redovnih mjesečnih donacija preko online sustava, razvoj kapaciteta za prijave na institucionalne natječaje, suradnja sa partnerima – drugim organizacijama civilnog društva i slično.

Komiža, 20.01.2026.
Udruga ISSA